

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2011 m. gegužės 2 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimučio Alechnavičiaus, Irmanto Jarukaičio (kolegijos pirmininkas) ir Romano Klišausko (pranešėjas), sekretoriaujant Gitanai Aleliūnaitei, rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo atsakovo Panevėžio valstybinės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos apeliacinį skundą dėl Panevėžio apygardos administracinio teismo 2010 m. liepos 20 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjos A. A. skundą atsakovui Panevėžio valstybinės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėja A. A. su skundu kreipėsi į Panevėžio apygardos administracinį teismą ir teismo prašė panaikinti Panevėžio valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos 2010 m. gegužės 20 d. sprendimą bei įpareigoti atsakovą suteikti jai 100 % nemokamą teisinę pagalbą.

Pareiškėja A. A. paaiškino, kad skundžiamas sprendimas priimtas, pažeidžiant Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – ir VGTPĮ) 12 straipsnio 6 punktą. Pareiškėjos teigimu, pagal VGTPĮ 13 straipsnio 7 dalį ji atsakovui pateikė visus dokumentus, įrodančius jos teisę gauti 100 % nemokamą teisinę pagalbą. Tačiau atsakovas suteikė tik 50 % nemokamą teisinę pagalbą. Negaudama 100 % nemokamos teisinės pagalbos, ji netenka galimybės apginti savo konstitucinių teisių. Nurodė, kad teisinė pagalba yra reikalinga, nes jos atžvilgiu yra priteista didelė suma, išskaičiuojant 80 procentų iš gaunamų pajamų. Jai palikus pragyvenimui nuo pensijos tik 20 procentų, lieka labai maža pinigų suma, iš kurios pareiškėja negali išgyventi. Pareiškėja pabrėžė, jog nori kreiptis į teismą tam, kad būtų sumažintos išskaitos iš jos gaunamos pensijos. Turto ji nebeturi, nes jos butas buvo parduotas ieškovo reikalavimams tenkinti. Dirbti negali, nes yra nedarbinga. Nors deklaracijoje įrašyta visa pensija, tačiau realiai ji visos pensijos negauna. Todėl, pareiškėjos manymu, atsakovas nepagrįstai netaiko VGTPĮ 12 straipsnio 6 punkto nuostatų.

Atsiliepime į skundą atsakovas nurodė, kad skundžiamas sprendimas yra teisėtas ir teismo prašė pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovo teigimu, pareiškėjos prašymas suteikti antrinę teisinę pagalbą (toliau - ATP) buvo gautas 2010-05-19. Prie jo pateikti dokumentai, įrodantys teisę gauti ATP. Lietuvos

Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 707 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 27 d. nutarimo Nr. 468 „Dėl asmenų turto ir pajamų lygių antrinei teisei pagalbai gauti nustatymo“ pakeitimo“ numato, jog 100 % valstybė garantuoja ir apmoka ATP išlaidas esant pirmajam asmens turto ir pajamų lygiui. Tuomet asmens turimo turto vertė neturi viršyti turto vertės normatyvo, nustatyto šeimai (vieniems gyvenantiems asmenims) pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturinčioms šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 13 ir 14 straipsnius, dydžio ir jo metinės pajamos neviršytų 8 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų minimalių mėnesinių algų (toliau - MMA) dydžių, pridedant po 3 MMA kiekvienam jo išlaikytiniui. Pareiškėja neturi išlaikytinių. Privalomo registruoti turto ji taip pat neturi, todėl jo vertė neviršija nustatyto normatyvo, t. y. 31050,00 Lt. Jos gautos pajamos sudaro 6638,00 Lt ir jos yra didesnės nei 8 MMA. Antrojo lygio turtą ir pajamas, kurioms esant pareiškėjai būtų suteikta 50 % valstybės garantuojama ir apmokama ATP, sudaro asmens (šimos) turtas, neviršijantis 1,5 turto vertės normatyvo nustatyto šeimai (vieniems gyvenantiems asmenims) pagal Įstatymo 13 ir 14 straipsnius, dydžio ir jo metinės pajamos neviršija 12 MMA, pridedant po 4,5 MMA kiekvienam išlaikytiniui. Pareiškėjos gautos pajamos nėra didesnės nei 12 MMA. Dėl to jai buvo suteikta 50 % valstybės garantuojama ir apmokama ATP. Atsakovas, priimdamas sprendimą teikti ATP, nesivadovavo VGTPĮ 12 straipsnio 6 dalimi. VGTPĮ 13 straipsnio 7 dalis numato, jog teisę gauti ATP pagal VGTPĮ 12 straipsnio 6 dalį įrodo turto areštas ir kiti dokumentai, patvirtinantys objektyvias priežastis, dėl kurių asmuo negali disponuoti savo turtu ar lėšomis bei vietos mokesčių administratoriui pateiktos deklaracijos kopijos. Atsakovas nurodė, kad išieškojimo pagal vykdomuosius dokumentus iš pareiškėjos pajamų, nelaikė objektyvia priežastimi, dėl kurios pareiškėja negali disponuoti savo pajamomis. Todėl atsakovas neatsižvelgė į pareiškėjos pateiktas Valstybinio Socialinio draudimo fondo valdybos Kėdainių skyriaus pažymą apie įvykdytus išskaitymus ir Valstybinio Socialinio draudimo fondo valdybos Panevėžio skyriaus pažymą apie išmokas ir įvykdytus išskaitymus.

II.

Panevėžio apygardos administracinis teismas 2010 m. liepos 20 d. sprendimu pareiškėjos skundą patenkino ir panaikino Panevėžio valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos 2010 m. gegužės 20 d. sprendimą Nr. (1.2)-SPI-0977 „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“ bei įpareigojo atsakovą suteikti A. A. antrinę teisinę pagalbą, apmokant ją 100 procentų.

Teismas akcentavo, jog 2000 m. kovo 28 d. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 12 straipsnis nustato asmenis, turinčius teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į turtą ir pajamas. Minėto straipsnio 1 d. 5 punkte numatyta, kad teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius teisei pagalbai gauti turi asmenys, kurie yra pripažinti nedarbingais. Teismo vertinimu, iš pareiškėjos pateikto invalidumo pažymėjimo Nr. 109966 matyti, kad ji yra nedarbinga. VGTPĮ 13 straipsnio 6 dalyje yra numatyta, kad šio įstatymo 12 straipsnio 5 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo neįgaliojo pažymėjimas, patvirtinantis darbingumo lygį. Kaip nustatė teismas, pareiškėjos prašyme dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo nurodytų pateiktų dokumentų sąrašė yra nurodytas invalidumo pažymėjimas, tačiau atsakovas, priimdamas sprendimą, neįvertino visų pateiktų dokumentų ir nepagrįstai pareiškėjai netaikė minėto įstatymo 12 straipsnio 5 punkto.

Be to, teismo manymu, atsakovas neteisingai aiškino ir VGTPĮ 12 straipsnio 6 punkto nuostatas. VGTPĮ 13 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad šio įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo turto arešto aktas ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys objektyviais priežastis, dėl kurių asmuo negali disponuoti savo turtu ir lėšomis bei vietos mokesčių administratoriui pateiktos metinės gyventojų turto deklaracijos kopija. Taigi, teismo nuomone, įstatymų leidejas nepateikė išsamaus ir baigtinio dokumentų sąrašo, patvirtinančio objektyvias priežastis, dėl kurių asmuo negali disponuoti savo turtu ir

lėšomis. Teismas pažymėjo, jog vykdant išieškojimą iš pareiškėjos gaunamų pajamų, ji negali laisvai disponuoti gaunamomis lėšomis. Teismas pabrėžė, jog, kaip matyti iš pateiktos pažymos apie įvykdytus išskaitymus iš A. A. gaunamų pajamų, 2010 metų kovo, balandžio mėnesį iš paskirtos 650 Lt pensijos išskaityta net 85 procentai. Atsižvelgdamas į tai, teismas padarė išvadą, kad ir pagal vykdomuosius dokumentus vykdomas išieškojimas yra objektyvi priežastis, dėl kurios pareiškėja negali laisvai disponuoti savo lėšomis, nes jų net negauna. Atsižvelgdamas į tai, teismas konstatavo, jog Panevėžio valstybinės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos 2010 m. gegužės 20 d. sprendimas nepagrįstas, neteisėtas, todėl naikintinas. Todėl, teismo nuomone, atsakovas, vadovaujantis AGTPĮ 14 straipsnio 5 dalimi, įpareigotinas suteikti pareiškėjai antrinę teisinę pagalbą, apmokant 100 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų.

III.

Apeliaciniu skundu atsakovas prašo panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priimti naują sprendimą.

Apeliaciniame skunde nurodo, jog Panevėžio valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba (toliau – ir Panevėžio VGTPT), priimdama sprendimą teikti ATP pareiškėjai A. A., nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (12 straipsnio 6 dalimi. Įstatymo 13 straipsnio 7 dalis numato, kad teisę gauti ATP pagal Įstatymo 12 straipsnio 6 dalį, įrodo turto arešto aktas ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys objektyvias priežastis, dėl kurių asmuo negali disponuoti savo turtu ir lėšomis, bei vietos mokesčių administratoriui pateiktos deklaracijos kopija. Kadangi įstatymų leidėjas nepateikė išsamaus ir baigtinio dokumentų sąrašo, patvirtinančio objektyvias priežastis, dėl kurių asmuo negali laisvai disponuoti gaunamomis lėšomis, siekiant formuoti vienodą praktiką, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kolegijos posėdžio 2010 m. sausio 19 d. metu buvo svarstomas klausimas dėl Įstatymo 12 straipsnio 6 dalies praktinio taikymo. Kolegijos posėdžio metu nutarta nelaikyti objektyvia priežastimi antstolių pagal vykdomuosius dokumentus vykdomo išieškojimo iš pareiškėjo gaunamų pajamų. Dėl to Panevėžio VGTPT neatsižvelgė į pareiškėjos pateiktas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kėdainių skyriaus 2010 m. gegužės 5 d. Nr. PP2-2951 ir 2010 m. gegužės 5 d. Nr. PP2-2952 pažymas apie įvykdytus išskaitymus, taip pat į Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Panevėžio skyriaus 2010 m. gegužės 11 d. Nr. P5-143 pažymą apie išmokas ir įvykdytus išskaitymus. Atsakovo nuomone, Panevėžio VGTPT, priimdama sprendimą nesivadovavo Įstatymo 12 straipsnio 5 dalimi, nes A. A. pateiktame neįgaliojo pažymėjime NP Nr.0261822 nurodytas darbingumo lygis yra 35 procentai, o asmens darbingumas - „iš dalis darbingas“. Atsakovo teigimu, neįgaliojo pažymėjimo Nr. 109966, kurį pareiškėja pateikė teismui, ir kuriame nurodyta, kad A. A. yra nedarbinga, Panevėžio VGTPT nebuvo gavusi, todėl negalėjo įvertinti ir teikti ATP vadovaudamasi Įstatymo 12 straipsnio 5 dalimi ir 13 straipsnio 6 dalimi.

Atsiliepimu į apeliacinį skundą pareiškėja prašo šį skundą atmesti kaip nepagrįstą, atsiliepime nurodo, jog sutinka su pirmosios instancijos teismo sprendimu, jo motyvais bei argumentais.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV.

Byloje kilęs ginčas dėl Panevėžio valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos 2010 m. gegužės 20 d. sprendimo, kuriuo pareiškėjai buvo suteikta antrinė teisinė pagalba, apmokant 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Pareiškėja nesutinka su ta sprendimo

dalimi, kuria atsisakyta jai suteikti antrinę teisinę pagalbą, apmokant 100 procentų šios pagalbos išlaidų.

Šiuos teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas. Byloje nagrinėjamu atveju aktualus yra Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 12 straipsnio 6 punktą (2008 m. balandžio 15 d. įstatymo Nr. X-1492) nustatantis, kad „Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, turi <...> asmenys, pateikę įrodymus, kad dėl objektyvių priežasčių negali disponuoti savo turto ir lėšomis ir dėl to jų turtas ir metinės pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą“.

Iš šios teisės normos matyti, kad tam, jog atsirastų asmens teisė gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius teisinei pagalbai gauti, turi egzistuoti šių požymių (prielaidų ir sąlygų) visuma: 1. asmens negalėjimas disponuoti savo turto ir lėšomis dėl objektyvių priežasčių; 2. asmens turtas ir pajamos, kuriais jis gali disponuoti turi neviršyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių; 3. asmuo turi pateikti šias aplinkybes patvirtinančius įrodymus.

Įrodymai, kurie patvirtina minėtas aplinkybes yra reglamentuoti Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 13 straipsnio 7 dalyje (2008 m. balandžio 15 d. įstatymo Nr. X-1492). Šioje teisės normoje nustatyta, kad „Šio įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo turto arešto aktas ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys objektyvias priežastis, dėl kurių asmuo negali disponuoti savo turto ir lėšomis, bei vietos mokesčių administratoriui pateiktos metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos kopija.“

Iš šios teisės normos matyti, kad joje yra pateiktas nebaigtinis sąrašas įrodymų, kurie gali patvirtinti Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nustatytų prielaidų egzistavimą, o turto arešto aktas pripažįstamas kaip pakankamas įrodymas pagrįsti aplinkybei, jog asmuo dėl objektyvių priežasčių negali disponuoti savo turto ir lėšomis. Įvertinus šio įrodymų pobūdį, darytina išvada, kad kitais įrodymais, kurie taip pat galėtų pagrįsti šios aplinkybės buvimą, gali būti pripažintos ir kitos teisinio poveikio priemonės, kuriomis teisės aktų nustatyta tvarka atimama ir/ar suvaržoma, iš dalies ar visiškai, asmens teisė realiai atitinkamu laikotarpiu disponuoti savo turto ir lėšomis.

Byloje nustatyta, kad byloje nagrinėjamų teisinių santykių atsiradimo metu pareiškėjos pajamos sudarė 650 Lt į mėnesį, iš kurių pagal teismo vykdomuosius dokumentus buvo išieškomi 85 procentai pajamų (520 Lt).

Ši aplinkybė patvirtina, kad pareiškėja nagrinėjamu laikotarpiu realiai galėjo disponuoti tik dalimi – 130 Lt, jai priklausančių pajamų, o likusi dalis jos pajamų iš jos buvo paimta teisės aktų nustatyta tvarka.

Visa tai apibendrinus darytina išvada, kad pareiškėja Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 13 straipsnio 7 dalies taikymo prasme įrodė, jog ginčo atsiradimo metu dėl objektyvių priežasčių negalėjo visa apimtimi disponuoti savo turto ir lėšomis bei kad likusi lėšų suma, kuria ji galėjo disponuoti, neviršijo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių, suteikiančių jai teisę į antrinę teisinę pagalbą, apmokant 100 procentų šios pagalbos išlaidų. Tai, kad likusi pareiškėjai jos pajamų suma neviršijo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių, suteikiančių jai teisę į antrinę teisinę pagalbą, apmokant 100 procentų šios pagalbos išlaidų, neginčija ir atsakovas.

Šia prasme pirmosios instancijos teismo sprendimas yra pagrįstas ir teisingas, tačiau nepagrįstais pripažintini tie teismo sprendimo motyvai, kuriais nuspręsta, kad pareiškėja nagrinėjamą teisę įgijo ir dėl nedarbingumo (Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 12 straipsnio 5 punktą).

Pagal Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 12 straipsnio 5 punktą teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Lietuvos Respublikos

Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius, turi asmenys, kuriems nustatytas sunkus neįgalumas arba kurie yra pripažinti nedarbingais.

Kaip matyti iš bylos, pareiškėja pagal jai 2007 m. gruodžio 14 d. išduotą neįgaliojo pažymėjimą, yra pripažinta iš dalies darbinga ir turinti 35 procentų darbingumą (b. l. 25). Šiuo atveju remtis anksčiau 1992 m. gruodžio 1 d. (b. l. 12) išduotu pareiškėjai invalido pažymėjimu nėra teisinio pagrindo, nes vėliau išdavus kitą pažymėjimą tuo klausimu, šiame pažymėjime užfiksuoti duomenys nebegali būti pripažinti atitinkančiais tikrovę.

Pagal Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 20 straipsnio 7 dalies 1 ir 2 punktus, asmenys nuo 18 metų laikomi nedarbingais, jei nustatoma 0-25 procentų darbingumo, o jei asmeniui nustatoma 30-55 procentų darbingumo, jis laikomas iš dalies darbingu.

Visa tai lemia, kad pareiškėja neatitiko Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 12 straipsnio 5 punkte nustatytų reikalavimų.

Vadovaudamasi Administracinių bylų teisenos įstatymo 140 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija,

n u t a r i a:

Panevėžio apygardos administracinio teismo 2010 m. liepos 20 d. sprendimą palikti nepakeistą, o atsakovo Panevėžio valstybinės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos apeliacinį skundą atmesti.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Laimutis Alechnavičius

Irmantas Jarukaitis

Romanas Klišauskas